

УДК 347.626

DOI [https://doi.org/10.32782/2304-1587/2025-27-1\(40\)-10](https://doi.org/10.32782/2304-1587/2025-27-1(40)-10)

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ

Ставніченко Максим Віталійович

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії 3 курсу

кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики,

Міжнародний гуманітарний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-2513-0592>

Стаття присвячена особливостям реалізації права спільної сумісної власності, що є актуальним питанням сучасного цивільного та сімейного права. Розглянуто ключові положення Сімейного кодексу України, в яких визначено, які речі належать до спільної сумісної власності, а також проаналізовано права, які виникають під час розірвання шлюбу. Зокрема, акцент зроблено на презумпції права спільної сумісної власності майна подружжя, яка не потребує доказування та встановлення інших обставин, окрім набуття майна за час шлюбу. Це положення законодавства забезпечує рівність прав подружжя у розпорядженні та користуванні спільним майном.

Зазначена презумпція поширюється на весь обсяг майнових прав подружжя, які вони здійснюють, діючи за згодою один з одним та виключно в інтересах сім'ї. У зв'язку з цим розглянуто особливості правового режиму такого майна, включаючи умови його розподілу у разі припинення шлюбних відносин. У статті висвітлено різні правові аспекти розпорядження спільною сумісною власністю подружжя, а також питання її правонаступництва.

Основна увага присвячена практичному досвіду виділу частки зі спільного сумісного майна після смерті одного з подружжя, у тому числі особливостям спадкування такого майна. Детально розглянуто ситуації, коли спадкування відбувається за наявності заповіту, та випадки, коли заповіт відсутній, і спадщина розподіляється відповідно до норм чинного законодавства. На практиці часто виникають труднощі з відчуженням і спадкуванням частки у спільній сумісній власності на нерухоме майно, що зумовлено відсутністю чіткого правового механізму вирішення таких ситуацій. За життя всіх співвласників питання розпорядження майном можуть бути врегульовані договірним шляхом, однак після смерті одного з подружжя оформлення спадщини зазвичай потребує судового втручання, що значно ускладнює процес реалізації спадкових прав спадкоємців.

Крім того, у статті окремо виокремлено шлюбний договір як один із найбільш ефективних способів регулювання майнових прав та обов'язків подружжя як під час перебування у шлюбі, так і після його розірвання. Розглянуто переваги та недоліки застосування шлюбного договору, а також його вплив на майнові відносини між подружжям у випадку розлучення. Наведено приклади судової практики, що демонструють важливість укладання таких угод для забезпечення справедливого розподілу спільного майна та уникнення можливих конфліктних ситуацій у майбутньому. Таким чином, у статті здійснено комплексний аналіз актуальних правових аспектів спільної сумісної власності подружжя, враховуючи особливості її набуття, розподілу та правонаступництва.

Ключові слова: спільна сумісна власність, презумпція, майнові права, подружжя, спадщина, шлюб.

Stavnychenko Maksym. Prospects for improving mechanisms for implementing the right to joint ownership

The article is devoted to the peculiarities of the implementation of the right of joint property ownership, which is a relevant issue in modern civil and family law. The key provisions of the Family Code of Ukraine are considered, which define what things belong to joint property ownership, and the rights that arise during divorce are analyzed. In particular, emphasis is placed on the presumption of the right to joint property ownership of the spouses, which does not require proof or the establishment of other circumstances, except for the acquisition of property during the marriage. This legal provision ensures the equality of spouses in disposing of and using joint property.

This presumption applies to the entire scope of the property rights of spouses, which they exercise by mutual consent and exclusively in the interests of the family. In this regard, the peculiarities of the legal regime of such property are considered, including the conditions for its distribution in case of termination of marital relations. The article highlights various legal aspects of the disposal of joint property ownership of spouses, as well as issues of its succession.

The main focus is on the practical experience of allocating a share from joint property after the death of one of the spouses, including the peculiarities of inheritance of such property. The situations when inheritance occurs in the presence of a will and cases when there is no will and the inheritance is distributed according to the norms of current legislation are examined in detail. In practice, difficulties often arise with the alienation and inheritance of a share in joint property ownership of real estate, due to the lack of a clear legal mechanism for resolving such situations. During the lifetime of all co-owners, property disposal issues can be resolved contractually, but after the death of one of the spouses, the inheritance process usually requires judicial intervention, significantly complicating the realization of the inheritance rights of the heirs.

In addition, the article separately highlights the marriage contract as one of the most effective ways of regulating the property rights and obligations of spouses both during marriage and after its dissolution. The advantages and disadvantages of using a marriage contract are considered, as well as its impact on property relations between spouses in the event of divorce.

Examples of judicial practice are provided, demonstrating the importance of concluding such agreements to ensure a fair distribution of joint property and avoid potential conflicts in the future. Thus, the article provides a comprehensive analysis of the relevant legal aspects of joint property ownership of spouses, considering the peculiarities of its acquisition, distribution, and succession.

Key words: joint property ownership, presumption, property rights, spouses, inheritance, marriage.

Вступ. Сім'я – один з головних правових інститутів сімейного права України, де кожен партнер є рівним. У сучасних складних соціально-економічних умовах, істотних викликів для багатьох сімей, пов'язаних із роздільним проживанням подружжя через загрози війни та пошуку безпечного проживання як у межах країни, так і за кордоном, важливе місце в механізмі реалізації та захисту майнових прав подружжя належить презумпції спільної власності подружжя. Основи здійснення права спільної власності, їх застосування та спростування, а також відступлення його частини становлять інтерес для дослідження та наукового вивчення, оскільки концептуальні засади сімейного законодавства з цих питань потребують розширеного тлумачення та більш поглибленої регламентації.

Матеріали та методи. Метою статті є визначення особливостей презумпції права спільної сумісної власності та аналіз виділу частки з спільної сумісної власності майна після смерті титульного власника; на їх основі виокремити перспективи удосконалення механізмів реалізації даного права. Матеріали, що покладені в основу статті, складаються із доктринальних положень та судової практики.

Результати. Згідно ст. 60 Сімейного кодексу України (далі СК України), «спільною сумісною власністю є кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, воно належить чоловікові та дружині незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу)» [1]. Презумпція права спільної власності на майно подружжя не вимагає доведення та зазначення інших обставин, крім набуття майна під час шлюбу. Водночас воно поширюється на весь обсяг майнових прав подружжя, при здійсненні яких кожен з подружжя діє за згодою іншого і виключно в інтересах сім'ї. Проте Верховний Суд України вказує на необхідність встановлення не лише розміру спільно нажитого майна, наявного на момент припинення спільного ведення, а й з'ясування джерела і часу його придбання [2].

Так, норми Цивільного кодексу України вказують, що для встановлення правового режиму спільної сумісної власності подружжя достатньо наявності лише двох юридичних фактів [3, с. 44]:

- 1) шлюб, зареєстрований у встановленому законом порядку;
- 2) придбання майна подружжям за час шлюбу.

Судова практика додає до переліку цих фактів ще два:

- 1) джерело придбання майна (спільні кошти або спільна праця);
- 2) мета набуття майна.

У разі виникнення спірних питань щодо належності майна до певного правового режиму (спільної чи індивідуальної приватної власності подружжя) вони можуть бути оскаржені або спростовані в судовому порядку з урахуванням юридичних властивостей правових презумпцій. У Постанові по справі №334/7560/20 від 19.10.2022 року чоловік звернувся до суду з вимогою визнати житловий будинок, побудований під час шлюбу, спільною сумісною власністю та поділити майно. У цій справі суд встановив, що під час шлюбу відповідачка отримала в подарунок будинок площею 54,8 кв.м. та побудувала новий будинок площею 123,1 кв.м., який також було зареєстровано на неї. Експерт оцінив новий будинок у 400 тис. грн. Апеляційний суд не врахував, що збільшення вартості майна сталося через спільні трудові та грошові витрати подружжя, а не через зміни ринкових умов чи поточний ремонт. Верховний Суд скасував рішення апеляційного суду, оскільки не було правильно визначено природу збільшення вартості майна, та передав справу на новий розгляд [4].

Відповідно до статті 68 СК України, розірвання шлюбу не припиняє права спільної власності на майно, набуте за час шлюбу. Виділ майна з об'єкта спільної власності подружжя є процесом припинення спільного права на це майно та виникнення особистого права власності у того з подружжя, на користь якого це майно було виділено. Таким чином, ми можемо говорити про часткове припинення спільної сумісної власності, оскільки мова йде не про все майно, а лише про конкретний об'єкт чи його сукупність. Процес виділення нерухомого майна із спільної сумісної власності полягає в тому, що один із подружжя, за згодою іншого, може змінити правовий статус об'єкта нерухомості (наприклад, будинку, квартири або нежитлового приміщення) на особисту власність, для чого необхідно укласти договір про переведення майна зі спільної сумісної власності в особисту власність одного з подружжя [5, с. 92].

Згідно з нормами сімейного законодавства, розірвання шлюбу не призводить до припинення права спільної сумісної власності на майно, яке було набуто під час шлюбу (ч. 1 ст. 68 СК України). Колишнє подружжя може залишатися співвласниками цього майна до моменту його поділу, знищення або до смерті одного з подружжя. Прикладом є справа № 947/20253/23. Позивачка подала позов щодо визнання права

власності на частину квартири, яка увійшла до спадщини після смерті її колишнього чоловіка. Вона аргументує свою вимогу тим, що ця квартира була придбана під час їхнього шлюбу, хоча була оформлена лише на ім'я чоловіка. Після його смерті спадкоємцями стали його мати та син, а позивачка вважає, що їй належить половина квартири як спільна сумісна власність подружжя. Відсутність оригіналів правовстановлюючих документів змусила її звернутися до суду, щоб підтвердити своє право на частку нерухомості [6].

Суд встановив, що спірна квартира була придбана під час шлюбу позивачки з померлим та за її згоди, тому вважається їхньою спільною власністю. Відсутність доказів протилежного підтверджує презумпцію рівних часток подружжя. Також суд зазначив, що розірвання шлюбу не скасовує спільної власності на майно. Водночас вимоги позивачки щодо визнання права власності на частку квартири суд визнав необґрунтованими, оскільки врегулювання порушеного позивачкою предмета позову у відповідності до положень Закону України «Про нотаріат», належить до функціональних повноважень органу нотаріату [7].

У разі смерті одного з подружжя нотаріус згідно зі статтею 71 даного закону за місцем відкриття спадщини видає свідоцтво про право власності на частку в спільному майні подружжя. В даній справі права позивача не були порушені, тому не було підстав звернення до суду.

При розподілі спільного майна важливо визначити, яку частку отримає кожен з подружжя, що вимагає законодавчого роз'яснення, зокрема стосовно частки в спільній сумісній власності (статті 370, 371, 372 ЦКУ, статті 64, 70 СК України). У теорії цивільного права підкреслюється, що невизначеність розміру частки в спільній власності не означає її відсутність.

Право спільної сумісної власності є відмінним від права спільної часткової власності, оскільки не передбачає поділу на частки. У цьому випадку всі співвласники мають рівні права на володіння, користування та розпорядження майном. Виділення частки можливе за згодою між співвласниками або в результаті судового рішення у разі спору [8, с. 138].

Крім того, ні цивільне, ні сімейне законодавство не вимагають визначення часток у праві спільної сумісної власності при складанні заповіту. Закон також дозволяє подружжю складати спільний заповіт щодо майна, яке належить їм на праві спільної сумісної власності (ст. 1243 ЦК України). Після смерті одного з подружжя спільна власність перетворюється на спільну часткову власність, і частка померлого переходить до другого з подружжя, що залишився живим [9, с. 170].

У справі № 522/13440/22 позивачі (діти титульної особи) звернулися до суду з позовом до чоловіка померлої з позовною вимогою визнати за кожним з них право власності на 1/3 квартири в порядку спадкування за заповітом. В обґрунтуванні позову зазначено, що після смерті титульної особи відкрилася спадщина у вигляді квартири, яку вона заповіла позивачам. Спадкова справа була заведена нотаріусом, але свідоцтво про право на спадщину не видано через невизначеність статусу майна. Позивачі вказують, що квартира була придбана померлою за особисті кошти на підставі договору інвестування, а її колишній чоловік не заявляв претензій на неї ані за життя, ані після розірвання шлюбу у 2009 році. Його спадкоємиця (відповідач) також не вживала дій щодо визнання частки у квартирі, що, на думку позивачів, свідчить про відсутність її прав на це майно [10].

Позивачі вважають, що строк позовної давності для поділу майна подружжя сплив у 2012 році, а квартира є особистою власністю померлою, тому вони просять суд визнати їхнє право власності відповідно до заповіту.

Відповідач вважає позовні вимоги безпідставними та просить відмовити у їх задоволенні та вважає майно спільною сумісною власністю подружжя.

Судом першої інстанції позов було задоволено і встановлено право власності у порядку спадкування за заповітом на 1/3 частки квартири кожному спадкоємцю. Апеляційний суд зауважив, що суд першої інстанції недостатньо з'ясував обставини, важливі для справи, не підтвердив обставини, які суд вважав встановленими, а висновки районного суду не відповідають фактичним даним справи. Через це рішення суду першої інстанції було скасовано, а замість нього постановлено нове рішення про відмову в задоволенні позову.

Під час оформлення спадщини, як за законом, так і за заповітом, нотаріус, коли документ, що підтверджує право власності, свідчить про можливість спільної сумісної власності подружжя, зобов'язаний з'ясувати, чи має переживший подружжя право на 1/2 частку в спільному майні подружжя.

Згідно з чинним законодавством України, нотаріус не має можливості видавати свідоцтво про частку в спільному майні за заявою інших учасників спільної сумісної власності. Тому питання визначення частки спадкоємця у спільній сумісній власності після смерті одного з співвласників повинно вирішуватися виключно в судовому порядку. Однак навіть суд, приймаючи рішення про визнання права спадкоємця на частку в спільному майні, не може порушити принцип рівності часток усіх співвласників. Цей принцип може бути змінений тільки під час життя співвласників за їхньою угодою або рішенням суду, але після смерті хоча б одного з них ця презумпція стає незмінною [11, с. 69].

Як правильно вказано у правовій позиції, що викладена в справі №473/2396/24, в якій дитина звернулася до суду щодо визнання права власності на частку житлового будинку в порядку спадкування за законом, позивач просив визначити за ним право власності на 1/3 частку житлового будинку. Адвокат відповідачів подав зустрічну заяву про зменшення заявлених позовних вимог, просив визнати за ним право власності на 1/6 частку житлового будинку, оскільки в загиблого була дружина. Титульним власником була загибла особа, суд встановив, що дружина загиблого має право на 1/2 частку житлового будинку, який був спільною сумісною власністю. А інша частина будинку, яка належала померлому, підлягає спадкуванню в загальному порядку між трьома спадкоємцями, суд затвердив за кожною особою право власності на 1/6 частку житлового будинку [12].

На практиці часто виникають труднощі з відчуженням і спадкуванням частки у спільній сумісній власності на нерухомість. За життя всіх співвласників ці питання можна вирішити договірним шляхом, але після смерті одного з них оформлення спадщини зазвичай потребує судового втручання. Водночас у цьому випадку звернення до суду не є необхідним, оскільки можна врегулювати питання добровільно. Позов не має сенсу, оскільки суд лише підтвердить рівність часток співвласників, що вже закріплено в законі. Спадкування не визначає частку померлого, а лише підтверджує правонаступництво. Проте, якщо між спадкоємцями виникає спір щодо розміру часток, звернення до суду є обґрунтованим.

Автор розділяє думку, що найоптимальніший та найбільш актуальний спосіб поділу спільного майна подружжя є шлюбний договір – договір, коли подружжя може досягти компромісу та взаємно поступитися, а після смерті щоб спадкоємцям не було необхідності звертатись до суду. У цьому випадку вони мають право відступити від рівності часток, тобто поділити майно на свій розсуд шляхом укладення договору [13, с. 306]. Але підкреслимо, що для того, щоб договір був стабільним і жодна зі сторін не спокушалася розірвати його в судовому порядку, він має бути розумним і справедливим не лише щодо майнових інтересів подружжя, а й щодо інтересів їхніх дітей. В Україні складання даних договорів не є загальнопоширеною практикою, проте вони можуть стати запорукою для покращення ситуації із правопорушеннями у сфері сімейних відносин.

Висновки. Спільна сумісна власність є важливою категорією реалізації майнових прав. В Україні встановлено рівні частки в спільній власності подружжя. Розірвання шлюбу не розриває дані права і немає строку давності, крім випадків, коли було дійсне та окреме порушення прав на спільне майно одним із власників. На практиці часто виникають труднощі з відчуженням і спадкуванням частки у спільній сумісній власності на нерухомість, ці питання можна вирішити за допомогою укладання шлюбного договору.

Література:

1. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/ed20210101#Text>.
2. Постанова Пленуму Верховного суду України від 12.12.2007 року №11 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-07#Text>.
3. Гелецька І. До питання про застосування правової презумпції спільності майна подружжя. *Збірник наукових праць АООС*. 2020. С. 43–46. <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v4.13>.
4. Постанова Верховного Суду від 19 жовтня 2022 року по справі № 334/7560/20. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=106868823&red=1000033d9b5477439b622b382216c3c81208a3&d=5>.
5. Харитонов О. І., Харитонов Є. О. Екстракція як спосіб захисту прав подружжя на майно в умовах війни. *Актуальні проблеми сімейного права: Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрН України Жилінкової Ірини Володимирівни. (м. Харків, 12 квітня 2024 року). Харків : «Право». 2024. С. 89–93.*
6. Рішення Київського районного суду м. Одеси від 10 грудня 2024 року по справі №947/20253/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123815179>.
7. Закон України «Про нотаріат». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>.
8. Тичковська О. В. Правовий режим спільної власності подружжя. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1. С. 137–141.
9. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
10. Постанова Одеського апеляційного суду від 13 грудня 2023 року по справі № 522/13440/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116011164>.
11. Никифорак В., Галкевич С. Проблемні аспекти відчуження частки у праві спільної сумісної власності. *Юридичний вісник*. 2022. №4. С. 65–73.
12. Рішення Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 25 листопада 2024 року по справі № 473/2396/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123264307#>.
13. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Режим спільної сумісної власності подружжя в Україні: необхідність впровадження. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. Вип. 6. С. 303–313.

References:

1. Simeinyi kodeks Ukrainy [Family Code of Ukraine] (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/ed20210101#Text> [in Ukrainian].
2. Postanova Plenumu Verkhovnoho sudu Ukrainy vid 12.12.2007 roku №11 «Pro praktyku zastosuvannya sudamy zakonodavstva pry rozghliadi sprav pro pravo na shliub, rozirvannya shliubu, vyznannya yoho nediisnym ta podil spilnogo maina podruzhhia» [Resolution of the Plenary of the Supreme Court of Ukraine No. 11, dated December 12, 2007, «On the Practice of Applying Legislation by Courts in Cases Concerning the Right to Marriage, Divorce, Annulment of Marriage, and Division of Joint Property of Spouses»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-07#Text> [in Ukrainian].
3. Heletska, I. (2020). Do pytannia pro zastosuvannya pravovoi prezumptsii spilnosti maina podruzhhia [On the application of the legal presumption of joint property of spouses]. *Zbirnyk naukovykh prats AΘHOΣ – AIOΓOΣ Scientific Works Journal*, 43–46. <https://doi.org/10.36074/24.07.2020.v4.13>. [in Ukrainian].
4. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 19 zhovtnia 2022 roku po spravi № 334/7560/20 [Supreme Court ruling dated October 19, 2022, in case No. 334/7560/20] (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=106868823&red=1000033d9b5477439b622b382216c3c81208a3&d=5> [in Ukrainian].
5. Kharitonova, O. I., & Kharitonov, E. O. (2024). Ekstraktsiia yak sposib zakhystu prav podruzhhia na maino v umovakh viiny [Extraction as a way to protect the property rights of spouses in wartime]. *Aktualni problemy simeinoho prava: Materialy I mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoï pam'iaty doktora yurydychnykh nauk, profesora, chlena-korespondenta NAprN Ukrainy Zhylinkovoi Iryny Volodymyrivny. (m. Kharkiv, 12 kvitnia 2024 roku). – Current Problems of Family Law: Materials of the 1st International Scientific and Practical Conference dedicated to the memory of Doctor of Law, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Law and Human Rights of Ukraine Zhilinkova Iryna Volodymyrivna. (Kharkiv, April 12, 2024). Kharkiv : «Pravo». pp. 89–93 [in Ukrainian].*
6. Rishennia Kyivskoho raionnoho sudu m. Odesy vid 10 hrudnia 2024 roku po spravi №947/20253/23 [Ruling of Kyiv District Court of Odessa dated December 10, 2024, in case No. 947/20253/23] (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123815179> [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro notariat» [Law of Ukraine «On Notaries»]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> [in Ukrainian].
8. Tychkivska, O. V. (2017). Pravovyi rezhym spilnoi vlasnosti podruzhhia [Legal regime of joint property of spouses]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 5.1, 137–141 [in Ukrainian].
9. Dutko, A. O. (2018). *Simeine pravo Ukrainy [Family Law of Ukraine]*. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
10. Postanova Odeskoho apeliatsiinoho sudu vid 13 hrudnia 2023 roku po spravi № 522/13440/22 [Resolution of Odessa Court of Appeal dated December 13, 2023, in case №. 522/13440/22]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116011164> [in Ukrainian].
11. Nykyforak, V., & Halkevych, S. (2022). Problemni aspekty vidchuzhennia chastky u pravi spilnoi sumisnoi vlasnosti [Problematic aspects of alienation of a share in the right of joint ownership]. *Yurydychnyi visnyk – Legal Bulletin*, 4, 65–73 [in Ukrainian].
12. Rishennia Voznesenskoho miskraionnoho sudu Mykolaivskoi oblasti vid 25 lystopada 2024 roku po spravi № 473/2396/24 [Ruling of Voznesensk District Court of Mykolaiv Region dated November 25, 2024, in case №. 473/2396/24]. (n.d.). *reyestr.court.gov.ua*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123264307#> [in Ukrainian].
13. Fursa, S. Y., & Fursa, E. I. (2023). Rezhym spilnoi sumisnoi vlasnosti podruzhhia v Ukraini: neobkhidnist vprovadzhennia [The regime of joint ownership of spouses in Ukraine: The necessity of implementation]. *Analytical and Comparative Legal Studies – Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 303–313 [in Ukrainian].